

MAL-VERKOSTON ESITTELY

projektipäällikkö Tero Piippo

Porin seudun rakennemallin kehittämiskokous

5.11.2014

MAL-verkoston tavoitteet

- MAL-verkosto on kansallinen toimija, jonka päätarkoitus on tukea verkoston jäsenseutuja yhdyskuntarakenteen kehittämisessä. Työssä tuetaan jäsenyhteisöjen MALPE-yhteensovittamistyötä, madalletaan organisaatio- ja aluetasojen välisiä raja-aitoja sekä jalkautetaan uusinta tutkimustietoa kaupunkiseuduille kestävän ja elinvoimaisen yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi sekä jäsenseutujen omat strategiset tavoitteet huomioiden.
- Verkoston toiminnassa korostuvat seutu- ja yhteistyönäkökulmat ja sopimuksellinen kaupunkipolitiikka. Tavoitteena on kehittää jäsenseutujen tarpeisiin perustuvia MAL-ohjauskeinoja, -suunnitteluprosesseja ja toteutuksen välineitä sekä levittää olemassa olevia hyviä käytäntöjä.

Kaupunkipolitiikan toiminta-alusta 2014

Kansallinen kaupunkipolitiikka

- TEM, YM, LVM, VM
- ARA, Liikennevirasto
- Kuntaliitto, ELY,
- Aalto-yliopisto
- Sitra, Tekes, SYKE ja muita t&k-tahoja

Jäsenseudut

- Joensuun seutu
- Kotkan-Haminan seutu
- Kouvolan kaupunki
- Lahden seutu
- Oulun seutu
- Pietarsaaren seutu
- Porin seutu
- Salon seutu
- Seinäjoen kaupunkiseutu
- Tampereen kaupunkiseutu
- Turun seutu
- Vaasan seutu
- Iisalmi
- UUTENA: Helsingin seutu (2014 alkaen)

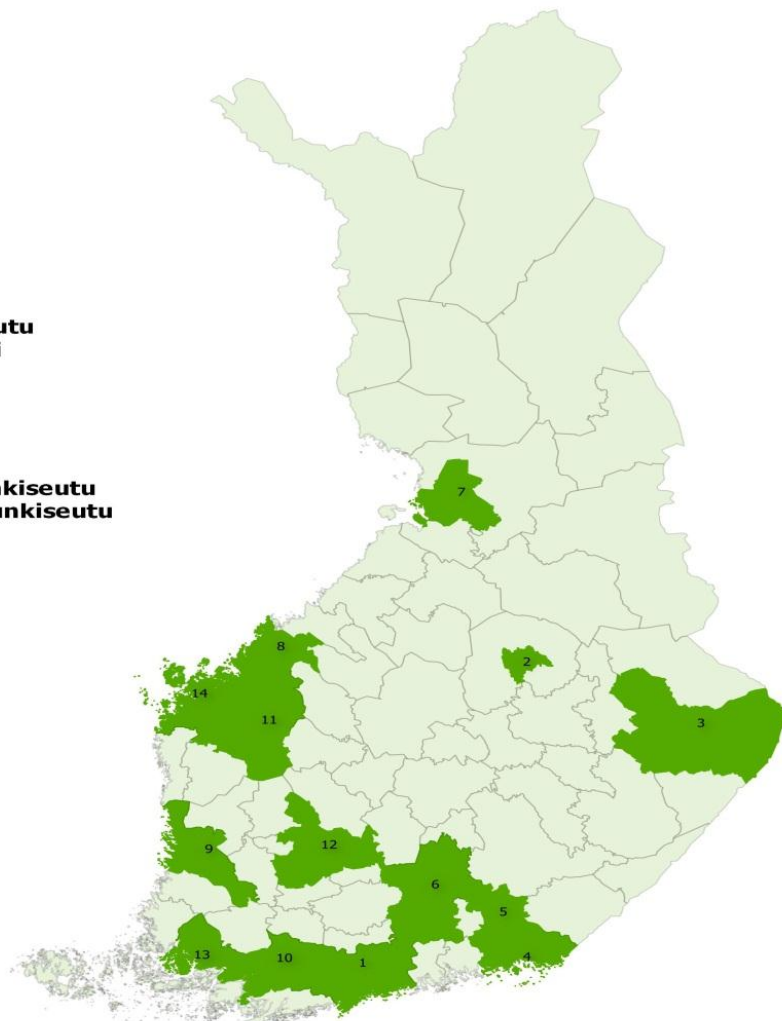
Koordinointi

Tero Piippo, tero.piippo@tampereenseutu.fi, 0400-388735, projektipäällikkö
Kati-Jasmin Kosonen, kati-jasmin.kosonen@tampereenseutu.fi, 040 195 2852, erikoissuunnittelija
Tampereen kaupunkiseutu, Satakunnankatu 18 A, 33210 Tampere, www.tampereenseutu.fi

Verkosto elää, neuvottelut uusista alueista, uudet alueet Jyväskylä ja Lappeenranta v. 2015 alusta

- 1 Helsingin seutu
- 2 Iisalmen kaupunki
- 3 Joensuun seutu
- 4 Kotka-Haminan seutu
- 5 Kouvolan kaupunki
- 6 Lahden seutu
- 7 Oulun kaupunki
- 8 Pietarsaaren seutu
- 9 Porin seutu
- 10 Salon seutu
- 11 Seinäjoen kaupunkiseutu
- 12 Tampereen kaupunkiseutu
- 13 Turun seutu
- 14 Vaasan seutu

■ MAL-verkoston kaupunkiseudut ja keskustaajamat

© Tilastokeskus

MAL-verkoston taloussuunnitelma

MAL-verkoston toiminnan rahoittavat TEM, LVM, YM, Suomen Kuntaliitto, ARA ja verkoston jäsenalueet. Vuonna 2014 MAL-verkoston jäsenseutujen yhteenlaskettu rahoitusosuus on 93 000 euroa (47 %) ja muiden rahoittajien yhteensä 106 000 euroa (53 %).

TEM	30 000
LVM	30 000
YM	30 000
ARA	10 000
Kuntaliitto	6 000
Helsingin seutu	9 000
Muut kaupunkiseudut (13 * á 6 000)	78 000
Yhteensä	193 000

Verkoston painopisteitä v. 2014

Jatkuvana toimintana MAL-verkoston tuki valtion ja kaupunkiseutujen MALPE-aiesopimusmenettelyn ja Kasvusopimusmenettelyn kehittämiseen MAL-teemojen osalta

- ▶ Menettelyn onnistumiset ja pullonkaulat, tuki väliarvioinnille
- ▶ Haasteet aiesopimusten toteuttamisessa (tavoitteet vs. tulokset)
- ▶ Haasteet ratkaisuksi - työryhmien ehdotukset kuvattujen ongelmien vähentämiseksi /poistamiseksi
- ▶ Sopimusten jatkokehittäminen ja tulevaan sopimuskauteen valmistautuminen

A. Asemanseutujen kehityshankkeiden yhteensovittaminen kaupunkikehityshankkeisiin, valtakunnallinen vertaistuki, raideliikenteen, asumisen ja palvelujen yhteistarkastelu, matkaketjujen sujuvoittaminen raideliikenteen asemille ja seisakkeille, pysäköintitarkastelut

- ▶ Asemanseutujen kokonaisvaltaiset hankkeet; koko verkosto/ kasvusopimukset & seutukohtaiset tarpeet
- ▶ Liityntäpysäköinti, matkaketjut, sekoittuneet toiminnot
- ▶ Kansainvälinen vertaistuki

B. Täydennysrakentaminen yhdyskuntarakenteen sisällä, laadukkaat ja eheyttävät asuin ympäristöt, keskitehokas asuminen, yhteisvastuullinen asuntopolitiikka

- ▶ Tiivistämisen laatutekijät, viherympäristö, ranta-alueet
- ▶ Palveluverkkotarkastelu, joukkoliikenne
- ▶ Pysäköintitarkastelut, autopaikkannormit
- ▶ Kansainvälinen vertaistuki

C. Kehityskäytävien MALPE-suunnittelu jäsenseuduilla

- ▶ Yhteissuunnittelualueet, maankäytön profilointi ja tehostaminen
- ▶ Liikenneinfra seudun sisällä, toimintojen sijoittuminen
- ▶ Kokonaisvaltainen kilpailukyky, älyliikenne
- ▶ Kestävä aluerakenne

MAL(PE)-AIESOPIMUSTEN JA KASVUSOPIMUSTEN KEHITTÄMISTYÖPAJA

2.10.2014

Säätytalo

Snellmaninkatu 9-11 Helsinki

Jatkumo aikaisempaan Mal-verkoston toimintaan ja uusi näkökulma

- MAL-aiesopimustyöpaja 11.9.2012 (sopimusarkkitehtuuri ja MALPE, sopimusten valmisteluprosessit, sitouttaminen ja toteutusvälineet, seuranta)
- Kasvusopimus/MAL-työpaja Tikkurilassa 23.11.2012 (sopimusarkkitehtuuri, kasvusopimusten tavoitteet, maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymysten kytkeytyminen kasvusopimukseen, kaupunkien esimerkkejä, sopimusvalmistelu, toteutusvälineet, seuranta)
- MAL-aiesopimusten seurantatyöpaja 25.3.2013 (sopimusten toteuttamisen ohjelmointi, sopimusten seurantakohteet ja indikaattorit (2013-2015), seurantatuloksia Tampereen kaupunkiseudun pilottisopimuksesta 2011-2012, seurannan valmistelu ja toteutus: organisointi ja resursointi seututasolla, seurannan kehittämistarpeet ja –polut)
- 2.10.2014 TARKASTELETIIN MAL-AIESOPIMUSTEN JA KASVUSOPIMUSTEN KEHITTÄMISTARPEITA SAMASSA TYÖPAJASSA

Sopimusperusteisuus kaupunkipolitiikan työvälineenä

- Hallitusohjelma: kaupunkien merkitys kasvun moottoreina.
- Kasvun ja kaupungistumisen yhteys = > valtio mahdollistajana ja kaupungit toteuttajina.
- Kaupunkipolitiikan työvälineet muuttuneet paljon viimeisen 10 vuoden aikana (uusimpina Kasvusopimukset, INKA, 6-AIKA, MAL-aiesopimukset)
- Kasvusopimus on luonteeltaan aiesopimus, jossa sovitaan valtion ja suurten kaupunkiseutujen kesken strategisista kehittämisen painopisteistä vuosille 2013-2015. Kasvusopimukset kattavat joukon erilaisia, strategisesti merkittäviä kehittämisteemoja, joista kaikille yhteisenä ja tärkeänä teemana ovat satsaukset innovatiivisiin julkisiin hankintoihin.
- Kasvusopimuksilla vahvistetaan suurten kaupunkiseutujen kansainvälistä kilpailukykyä sekä roolia alueidensa ja Suomen talouden vetureina. Ko. kaupunkiseudut tuottavat 2/3 maamme bruttokansantuotteesta.

Nostoja valtiotyöryhmän MAL-aiesopimusten väliarvioinnista

Ehdotus = > Uusi yhteinen kaupunkiseutusopimus = > jossa elementtejä sekä aiesopimuksista ja kasvusopimuksista (sopimukset 2015-2017, kytkentä kuntarakenteiden kehittämiseen, sisällöllisten päällekkäisyyksien poistaminen)

- Aiesopimusten valmistelu-, neuvottelu- ja seurantaprosessi vaatii kehittämistä (useiden sopimusten valmistelu työlästä ja paljon resursseja vaativaa)
- Tunnistetaan eri kaupunkiseutujen keskeiset kysymykset ja valmistellaan kullekin seudulle sopiva sopimusmalli.
- Aiesopimusten sisällössä ja toimenpiteissä otetaan aiempaa paremmin huomioon palveluverkon, palveluiden sijoittumisen sekä elinkeinoelämän tarpeet.
- = > Mitä menettelytavan laajennus vaatisi alueelta ?

2.10.2014 pidetyn työpajan tavoite:

- Sopimusten onnistumisten, pullonkaulojen ja kehittämistarpeiden haarukointi ja tunnistaminen, ratkaisujen ja johtopäätösten välittäminen neuvotteluosapuolille, tuki väliarvioinnille
- Sopimusten ohjausvaikutuksen arviointi ja suhde muihin strategisiin kehittämisprosesseihin, myös lainsäädäntöön
- Sopimusarkkitehtuurin kehittäminen ja MAL- ja kasvusopimusten integroinnin kysymykset, vaikuttavuuden parantaminen

Kutsutaan:

- MAL-aiesopimusten ja Kasvusopimusten kaupunkiseudut eli Helsingin, Oulun, Tampereen, Turun, Jyväskylän, Kuopion, Lahden, Porin, Seinäjoen, Vaasan, Joensuun ja Lappeenrannan kaupunkiseutujen edustajat
 - Sopimusten toimeenpanon ja seurannan vastuuhenkilöitä kaupunkiseutujen kunnista/kuntayhtymistä
- MAL-aiesopimusten valtio-osapuolen neuvotteluryhmä (YM, LVM, TEM, VM, LiVi, ARA), Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän suurkaupunkijaos ja Kasvusopimustyöryhmä
- Muita asiantuntijoita: Suomen Kuntaliitto, Aalto-yliopisto, Elyjen ja maakuntien liittojen edustajia

Teemat:

- Onnistumiset ja parhaat käytännöt sopimustyypeittäin, seuduittain, sektoreittain
- Haasteet sopimusmenettelyssä ja sopimusten toteuttamisessa (tavoitteet vs. tulokset, PE-näkökulmien huomioiminen, yhteys lainsäädäntöön)
- Ratkaisumallien etsiminen - työryhmien ehdotukset tunnistettujen ongelmien vähentämiseksi /poistamiseksi
- Sopimuspolitiikan uudistamisen tarpeiden arviointi ja tulevaan sopimuskauteen valmistautuminen - hienosäätöä vai radikaalia ravistusta?

Oheisaineisto:

- Seutujen MAL-aiesopimukset, Kasvusopimukset ja liitteet
- Seurantatiedot ja -katsaukset
- Maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusmenettely, väliarviointi (YM 2014)
- MAL-harjoittelija Niina Ojaniemen selvitys MAL-aiesopimusten sitouttamisen tekijöistä (valmistuu syyskuun alussa 2014)
- Muut strategia-aineistot, selvitykset, tutkimukset
- Oheisaineisto kootaan verkkoon www.mal-verkosto.fi

KEHITTÄMISTYÖPAJAN OHJELMA 2.10.2014

9.00	Kahvit	12.45
9.30	Johdatus päivään , <i>Tero Piippo, MAL-verkosto</i>	
9.40	MAL-aiesopimusten onnistumisia ja kehittämistarpeita <i>- Johtopäätöksiä MAL-aiesopimusten sitouttamisen tekijöistä, Niina Ojaniemen selvitys, MAL-verkosto</i>	
10.00	Alueelliset näkökulmat sopimusten toteuttamiseen <i>- Metropolialue, Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, Helsingin kaupunki</i> <i>- MAL-aiesopimusseutu, Päivi Nurminen, seutujohtaja, Tampereen kaupunkiseutu</i> <i>- Kasvusopimusseutu, Juha-Pekka Vartiainen, kaavoituspäällikkö, Joensuun kaupunkiseutu</i>	13.00
	Valtakunnalliset näkökulmat sopimuspolitiikan kehittämiseen <i>Matti Vatile, rakennusneuvos, YM</i> <i>Olli Alho, neuvotteleva virkamies, TEM</i> <i>Anni Rimpiläinen, liikenneneuvos, LVM</i>	14.00
	Kommentteja ja tulkintoja – Yhdyskuntasuunnittelupainotus <i>Fasilitaattori: Raine Mäntysalo, professori, Aalto-yliopisto</i>	
	Keskustelua	15.00
12.00	Lounas (tarjotaan)	15.45

Ryhmätöiden ohjeistus ja siirtyminen ryhmätötiloihin

- ryhmä 1, huone 5, pj. Christina Hovi, siht. Kaisa Kuukasjärvi
- ryhmä 2, huone 8, pj. Auli Heinävä, siht. Miliza Ryöti
- ryhmä 3, huone 16, pj. Jukka Weisell /Olli Perola, siht. Olli Voutilainen
- ryhmä 4, huone 17, pj. Mari Randell, siht. Lari Tuominen

Ryhmätö 1 "NYKYTILANNE JA KEHITTÄMISTARPEET"

- sopimusmenettelyn vaikuttavuus
- sopimusmenettelyn oikeutettavuus
- sopimusmenettelyyn liittyvä resurssointi
- sopimusten idea ja tarkoitus

Ryhmätö 2 "RATKAISUJEN ESITTÄMINEN"

- ratkaisut edellisen ryhmätöön kohtiin

Kahvit (15 min.)

Ryhmätö 3 "HIENOSÄÄTÖ VAI RADIKAALI RAVISTUS?"

- sopimuspolitiikan uudistaminen
- sopimusten fokuoiminen ja keskittäminen
- sopimustyyppien integrointi yhdeksi kokonaisuudeksi?

Yhteinen purku ja loppukeskustelu

Tilaisuus päättyy

Työpajan johtopäätöksiä

A) Sopimusten jatko yleisellä tasolla:

- Työpajassa toivottiin yleisesti sopimusmenettelyn menettelytapana jatkuvan
- Tunnistetaan sopimukset tärkeäksi (priorisoiduksi) prosessiksi joihin seudullisia resursseja suunnataan ja toimenpiteitä perustellaan
- Huolta aiheuttaa kuitenkin epävarmuus kaupunkipolitiikan ja kaupunkipoliittisten instrumenttien jatko valtion puolesta, esimerkiksi vaaleihin ja uuteen hallitusohjelmaan liittyen. Myös valtion vuosittainen budjettikäytäntö nostetaan esiin epävarmuutta aiheuttavana tekijänä suhteessa kaupunkien ja seutujen kykyyn varautua pitempiaikaisiin ohjelmiin (ryhmien kesken eroja painotuksissa).

B) Sopimus pohjan laajentaminen Kasvu- ja MAL-elementteihin:

- Kolme ryhmää neljästä suhtautui myönteisesti MAL-menettelyn tai MAL-teemojen yhdistämiseen Kasvu- tai yleisimpiin kaupunkisopimuksiin.

C) Sopimus pohjan seudullinen laajentaminen menettelytapakysymyksenä:

- Sopimukseen toivottiin keskusteluissa terävämpiä kärkiä ja voimakkaampaa tai syvempää seudullista taustatyötä. Ryhmissä nähtiin, että seudullisen tahtotilan selvittäminen ja erilaiset muut seudulliset strategiaprosessit (erityisesti **rakennemallit**, seutustrategiat) edeltävät hyvin sujuvaa ja toteuttamiskelpoista sopimusmenettelyä. Järjestys, jossa ensin seutu järjestyy ja rajaa tärkeät asiat, ja sen jälkeen valtio tulee mukaan neuvotteluihin, saa kannatusta ryhmissä. Uusia sopimusosapuolia ja keskusteluryhmiä ei toivota sopimiseen pelkän vuoropuhelun itsensä tai tiedotuksen vuoksi. Raja tarvittavien osapuolten välillä vedettäisiin seutasolla ennen valtion mukaantuloa.

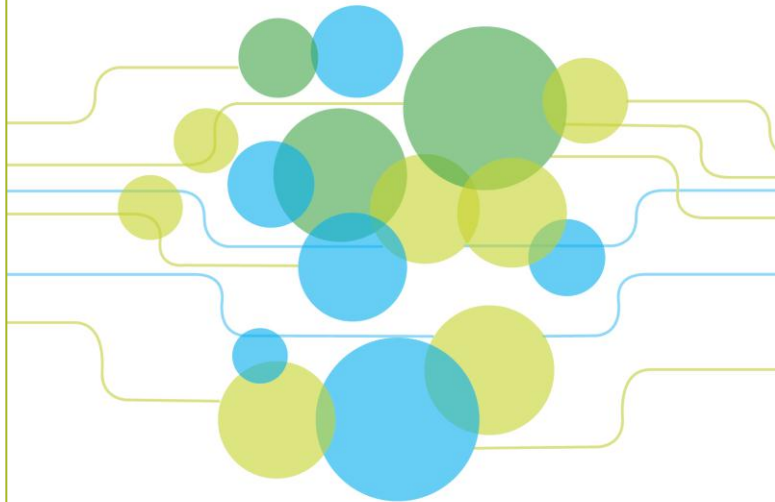
D) Paljon yksittäisiä nostoja mm.

- Maankäytön suunnittelun menetelmien ja kaupunkipolitiikan instrumenttien suhdetta toisiinsa tulisi tarkistaa; maakuntakaavoitus, yleiskaavat, rakennemallit, mal-sopimukset, liikennejärjestelmäsopimukset, muut erillissopimukset. Osa ryhmistä painotti mm. seudullisten rakennemallien merkitystä, toiset uusia yhteisiä menetelmiä ja malleja. **HUOM. TYÖPAJAN AINEISTOT LÖYTYVÄT KOKONAISUUDESSAAN WWW.MAL-VERKOSTO.FI**

MAL(PE) – aiesopimusten sitoutumiseen vaikuttavat tekijät

Niina Ojaniemi, syyskuu 2014

Selvitysraportti
MAL-VERKOSTO

Ojaniemen selvitysraportti
julkaistu 30.9.2014

Saatavilla: www.mal-verkosto.fi

Asemanseutuja koskevan kyselyn tausta ja tarkoitus

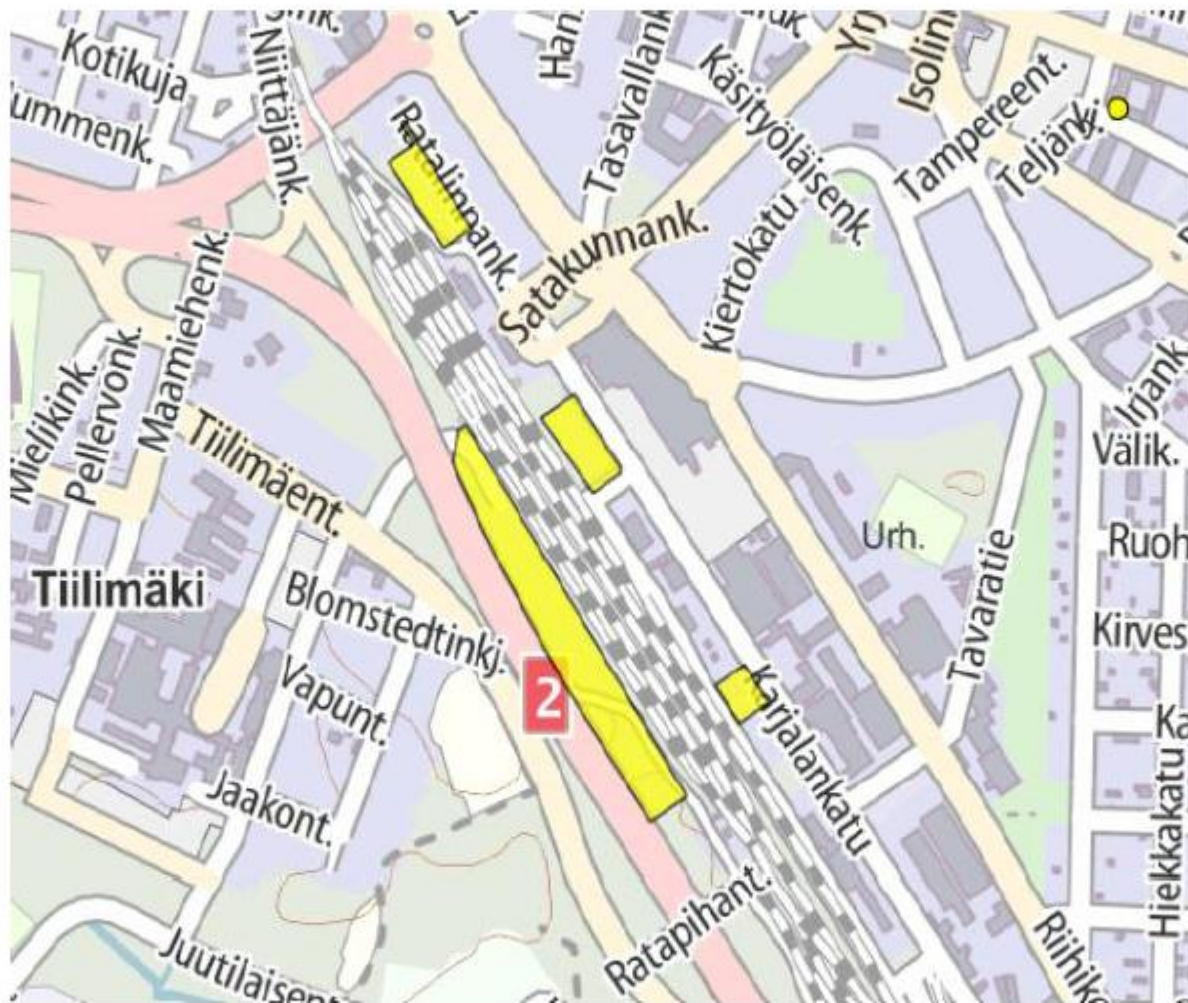
Valtiovarainministeriö on asettanut 24.5.2014 Valtion maanomistajien yhteistyöryhmän. Työryhmän tavoitteet, tehtävä ja organisointi käyvät ilmi liitteen asettamispäätöksestä. Liikenneviraston ylijohtaja Kari Ruohonen teki kansallisen MAL-verkoston asemanseutujen kehittämistyöpajassa 14.5.2014 ehdotuksen, että toteutettaisiin tiivis kooste asemanseutujen nykytilanteesta ja kehittämispotentiaalista sekä näiden investointitarpeista ja –hankkeista. Tarkasteltavat asemanseudut ovat Helsingin Pasila, Vantaan Tikkurila, Tampere, Turku, Oulu, Lahti, Vaasa, Joensuu, Kouvola, Kotka-Haminan seutu, Pori, Salo, Seinäjoki, Kuopio, Lappeenranta, Jyväskylä sekä Raasepori.

Kyselyn tarkoitus:

Asemanseutukoosteiden tarkoituksena on auttaa Valtion maanomistajien työryhmää toteuttamaan toimeksiantoaan ja tuottaa päivitettyä informaatiota valtion ja kaupunkien kesken käytäviin asemanseutujen maanomistukseen liittyviin neuvotteluihin.

- Vastaa kysymyksiin kaupunkisi asemanseudun näkökulmasta.
- Täydennä viimeiseen kalvoon nimesi ja yhteystietosi sekä asemanseutu, jonka kehittämistä vastauksissasi arvioit.
- Lähetä täydentämäsi kalvosarja 4.6.2014 mennessä MAL-verkoston projektipäällikkö Tero Piipolle (tero.piippo@tampereseutu.fi)
- Lisätietoja ja ohjeita tarvittaessa Tero Piipolta 0400-388735.

Porin asema-alue

PORI

Asemanseudun osapuolet ja konseptikuvaus

Mitkä ovat asemanseudun kehittämisen osapuolet ja niiden roolit ?	Tiivis asemanseudun konseptikuvaus
<p>Asemanseudulla on 18 hehtaaria tehottomassa käytössä olevia asemakaavoitettuja korttelialueita, joista valtaosa n. 13ha on entisiä VR:n maita, nyt liikenneviraston, VR-yhtymän ja Senaattikiinteistöjen omistuksessa. Vuokrattu on n. 1.5 ha.</p> <p>Kaupungin omistama lentoaseman vieressä sijaitseva Aviaporin asemakaavoitettu n. 3.3 ha:n alue on toteuttamatta.</p> <p>Ratapihan reunassa Karjalankadun ja Satakunnankadun välissä on kaksi yksityisessä omistuksessa olevaa korttelia yhteensä 13.7ha. Lähes koko alue on muutoksessa.</p> <p>Asema – Aukion reunaan rakennetaan Citycon Oy:n tontille Satakunnan ammattikorkeakoulu.</p> <p>Ensivaiheessa tärkeää on omistajien tahto käynnistää laaja-alainen kehittämisohjelma, jonka toteutukseen sopimuksellisesti sitoudutaan. Vireillä oleva matkakeskuksen ohjausryhmä ja SAMK- hanke ovat hyvä pohja jatkolle.</p>	<p>Porin asemanseutu on kaupunkikeskustan kehittämisen painopistealue. Kasvusopimuksessa sillä on kuvaava nimi, Porin Portti. Porin Portti on portaali kaupunkikeskustaan ja liikenteellinen solmukohta, jossa eri liikennemuodot kohtaavat. Rautatieaseman alue on asemakaavassa varattu matkakeskusta varten. Yhteistyö matkakeskuksen toteuttamiseksi on käynnistynyt. Siihen kytkeytyy myös lentoliikenne, joka on haastavassa vaiheessa. Asemanseudussa on Porin kaupungin mittakaavassa suuri potentiaali, jonka hyödyntämisellä on myös suuri seudullinen merkitys ja monitasoinen vaikutus elinvoimaan.</p>

PORI

Asemanseudun kehittämispotentiaali ja hankkeet

<p>Kuvaa asemanseudun kehittämispotentiaalia (kerrosneliöt, asukkaat, logistiset virrat, kaupalliset toiminnot, uudet työpaikat ym.) ?</p>	<p>Suunnitteluvaihe ja milloin on tarkoitus käynnistää ensimmäisten kohteiden rakentaminen ? Mitkä ovat Asemankeskuksen yksittäiset hankkeet (listaus), niiden kustannusarvio / investointitarve m€ ?</p>
<p>Rakentamattomien ja vajaakäytössä olevien asemaavoitettujen korttelien pinta-ala on yhteensä lähes 32 hehtaaria. Alue liittyy saumattomasti Porin kaupunkikeskustaan, jonka elinvoimaa ja ilmettä kohde voi parantaa ja hyödyntää, kuten muutakin ympäristöä, mm. Tiilimäen keskussairaalaa ja Isomäen urheilukeskusta.</p> <p>Asemanseutu, Porin Portti, voi käsittää kaikkia kaupunkikeskustan toimintoja: asumista, palveluja, liike- ja toimistotiloja ja myös tuotannollista tilaa. Pori ruutukaavan korttelit ovat noin hehtaarin kokoisia. Nykyiset vajaakäyttöiset tai muutoksessa olevat korttelit vastaavat 32 keskustakorttelia. Keskimääräisellä tehokkuudella 1.0 on kysymys 320000kem2:stä.</p> <p>Näkymä on haastava. Siksi tarvitaan hyvin organisoitua vuorovaikusta ja pitkäjänteistä suunnittelua , joustavaa, vaiheittaista toteutusta, missä yhteisten hankkeiden merkitys korostuu.</p>	<p>Porin asemanseudun, Porin Portin, potentiaaliin on ollut laajaa mielenkiintoa, koska alueella on lainvoimainen asemakaava. Omistajat ovat olleet passiivisia. Tähän tarvitaan muutos. Senaattikiinteistöt on ollut aktiivinen rautatieaseman kummallakin puolilla olevilla kohteilla. Ratalinnan kerrostalon viereen kaavoitetaan uusia kerrostaloja (n. 8000kem2). Karjalankadun varrella odotetaan tämän hankkeen etenemistä, erityisesti matkakeskuksen (enemmän tahto- kuin investointikysymys) ja ammattikorkeakoulun (n. 20000kem2) liikahtamista. Nämä ovat hyviä vetureita jatkolle.</p> <p>Alueella on hyvä infrastruktuuri ja merkittäviä kynnyskustannuksia potentiaalihin hyödyntämiselle ei ole.</p>

PORI

Sopimukset ja maanomistus

<p>Erittele ja kuva millaisia aie- ja /tai toteuttamissopimuksia on tehty tai jotka ovat vireillä asemanseudun kehittämiseksi?</p>	<p>Maanomistuksen jakaantuminen asemanseudulla ja sen mahdolliset ongelmakohdat ? Miten ongelmat tulisi ratkaista ?</p>
<p>Porin asemanseutu on kasvusopimuksen keskeinen kehittämiskohde.</p> <p>Toistaiseksi ei ole pystytty luomaan yhteistä tulevaisuudenkuvaa alueen markkinointia ja toteuttamista varten. Tämä on ollut seurausta VR:n jälkeläisten passiivisesta kiinteistöpolitiikasta jatkumona VR:n tapaan.</p> <p>Matkakeskuksen toteuttamisen valmistelu on käynnistetty uudestaan. Ilmapiiri on edellistä optimistisempi. Asian kuljettamiseen tarvitaan tukea. Vireillä on hankkeita, joita tulisi jo peilata asemanseudun kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Siksi tarvitaan pikaisesti aie- ja ehkä myös toteuttamissopimuksia.</p>	<p>Ensi vaiheessa tulee arvioida lainvoimaisten asemakaavojen ajanmukaisuus ja tarkoituksenmukaisuus, mitä varten tarvitaan tavoitteellinen yhteinen näkemys asemanseudun tulevaisuudesta.</p> <p>Asemakaavan muutosprosessi voi olla sopiva väline, joka yhdistää eri intressipiirit prosessiin ja auttaa sopimusten konkretisoitumiseen. Samanaikaisesti voi olla vireillä rakennushankkeita, jotka tukevat toinen toistaan. Asemakaavojen uudistaminen voi edetä vaiheittain kokonaisnäkemysten valossa.</p>

Yhteystiedot ja liitteet

Muuta huomioitavaa asemanseudun kehittämiseen liittyen	Saavutettavuus on Porin kaupungin elinvoiman parantamisen kannalta keskeinen tekijä. Rautatieyhteydet ja lentoyhteydet ovat suurimmat haasteet, mihin joukkoon kuuluu myös vt8. Asemanseudun kehittämisellä voidaan tukea Porin kaupungin kapasiteetin ja potentiaalin hyödyntämistä.
Arvioimani asemanseutuhanke (kaupunki):	Porin kaupunki
Nimi ja virka-asema:	Kaupunkisuunnittelupäällikkö
Yhteystiedot:	Olavi Mäkelä Valtakatu 4 28100 Pori 044 7011601 olavi.makela@pori.fi
Liiteaineistot:	MAL 14.5. Porin esityksen aineistoa täsmennetään koskien asemakaavoitettujen alueiden omistusta ja pinta-aloja ja myös matkakeskustyöryhmän kokoonpanoa.

Asemanseudut kaupunkikehittämisen keskiössä

Tutkimushankkeen idea

31.08.2014 Tampere

Ari Hynynen / TTY

Jari Kolehmainen / TaY

MAL -verkosto

Kehittämisen pullonkauloja

- Mistä taloudellisia resursseja? > valtio - kaupungit - yritykset
- Maan- ja kiinteistönomistuksen mutkikkuus
- Kehittämisen prosessit epäselviä > 1) kenelle kuuluu managerointi, 2) käyttäjien osallisuus ja mobilisointi, 3) hankinta ja vaiheistus?
- Maankäytön suunnittelun ja kiinteistöbisneksen erisuuntaiset tavoitteet
- Asemanseutujen tulevaisuuden mahdollisuudet ja potentiaalin realisointi?

Tutkimuskysymyksiä

- Kuinka kansallisia ja paikallisia resursseja saadaan hyödynnettyä kokonaisuuden näkökulmasta optimaalisesti?
- Millaisilla prosessimalleilla paikallisia kehittämishankkeita saadaan vietyä onnistuneesti läpi?
- Kuinka asemanseutujen erityisluonnetta ja sijaintia voi hyödyntää kaupunkikehittämisessä ja elinkeinopolitiikassa?

Tutkimusteemat 1/3

- **”Asemanseutujen keskinäinen kohtalonyhteys”**
 - Aluerakenteellinen tarkastelu > kokonaisnäkemys asemanseutuhankkeista osana kansallista rataverkkoa ja liikennejärjestelmää
 - Kuinka asemanseutuja kannattaa profiloida ja resursoida mielekkään aluekehityksen ja toimivan liikennejärjestelmän näkökulmista
 - Paikallisten ja ylipaikallisten tavoitteiden yhteensovittaminen
 - Kaupunkien edustajat ja valtakunnalliset toimijat samaan pöytään
 - *Mahdollisia rahoittajia: TEM, LVM, YM, LiVi, VR*

Tutkimusteemat 2/3

- **”Tiekartta ja sen vaihtoehdot”**
 - Kaupunkikohtaiset kehittämisspolut
 - Kehittämisen pitkän aikajänteen huomiointi > potentiaali käyttöön jo välivaiheiden aikana (esim. väliaikaiskäytöt)
 - Hyödynnetään tulevaisuuden tutkimusta > vaihtoehtoiset toteuttamisskenaariot
 - Kompleksisen maanomistuksen hallinta
 - Uudentyyppiset suunnittelu- ja hankintamallit
 - *Mahdollisia rahoittajia: kaupungit, TEM/VM, Tekes*

Tutkimusteemat 3/3

- **”Uudenlaiset asemaseudut innovaatioiden lähteenä”**
 - Erityiset kaupunkikehittämiskohteet otollisena kehitysalustana innovaatioille
 - Millaisten uusien teknologioiden, tuotteiden ja palveluiden kehittämisen alustoina asemaseudut voivat toimia?
 - Uutta kehitystä generoiva toteuttamisprosessi ja alue
 - Myös yleisempi malli kaupunkien ja valtakunnallisten toimijoiden käyttöön
 - *Mahdollisia rahoittajia: Tekes, kaupungit, yritykset*

Hankkeen hyödyt valtion maanomistajatyöryhmälle

- Valtion maanomistajatyöryhmän pitää tehdä linjauksiaan tulevaisuuden mahdollisuuksista käsin
- Toiminnan tueksi tarvitaan tutkimustietoa:
 - Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityssuunnista
 - Tulevasta kaupunkikehityksestä ja ylipaikallisen raideliikenteen sekä asemanseutujen roolista sen osana
 - Monitoimijaisista prosessimalleista, joita asemanseutujen kehittämisessä joudutaan välttämättä soveltamaan

Tulosten muu hyödyntäminen

- Rataverkon ja rautatiepalvelujen valtakunnallinen kehittämistyö ja resursointi
- Kaupunkikeskustojen kehittämishankkeet
- Teknologiakehittäjät, palveluyritykset jne.

Hankkeen organisointi

Koordinaatio

Koordinoiva tutkimuslaitos /
työpajojen yhteinen foorumi

Työpajat

”Kohtalon-
yhteys”

”Tie-
kartta”

”Testi-
alusta”

Erillishankkeet

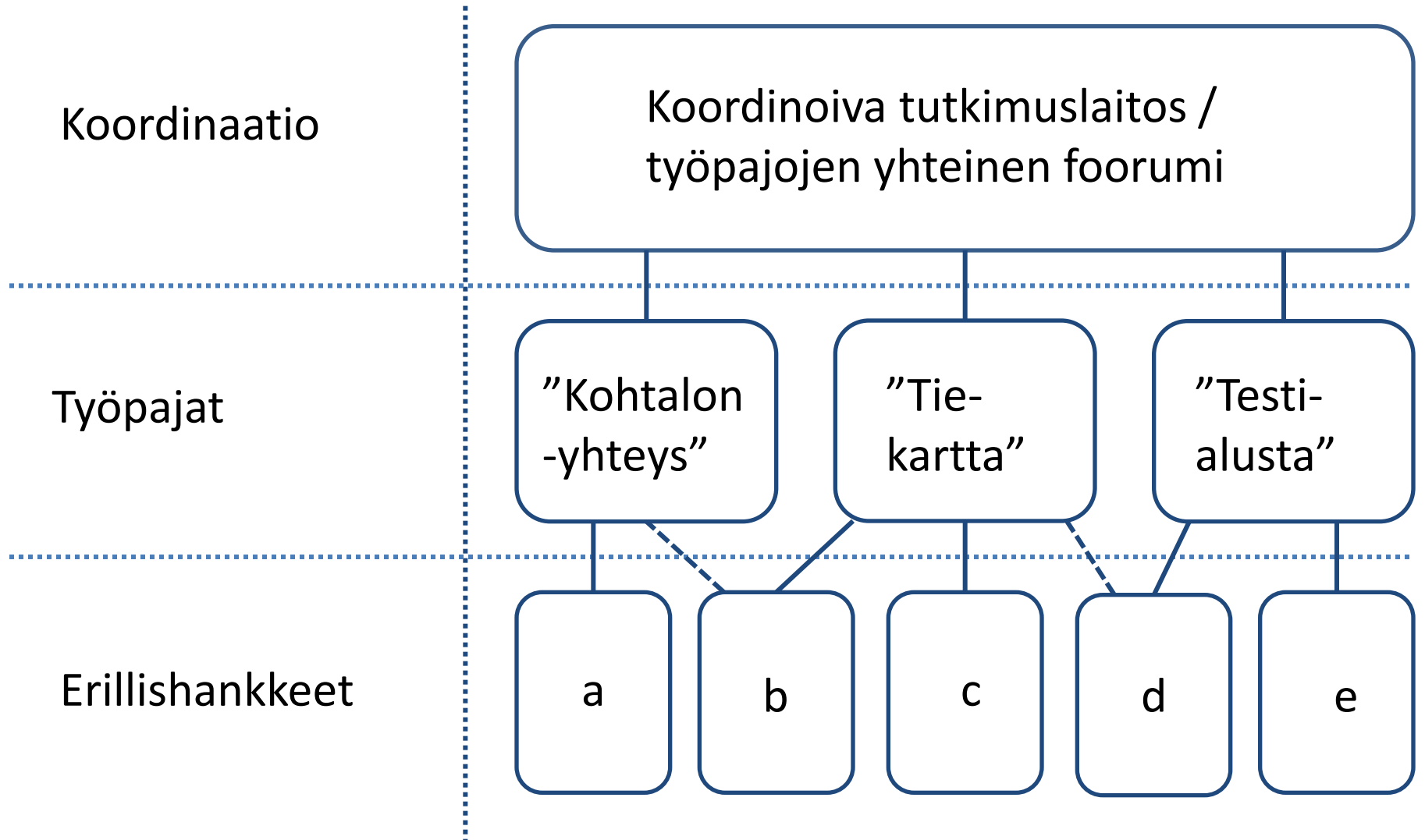
a

b

c

d

e

Esimerkkejä ja toimintamalleja asemanseutujen ja ratapiha-alueiden maanomistusolojen kehittämiseen

Valtion maanomistajien yhteistyöryhmän ja MAL-verkoston
KUTSUSEMINAARI
X.Y.2015
Helsinki

Tavoite:

- Hyvin monen asemaseudun ja ratapiha-alueen maanomistusolot ovat hajanaiset. Tämä on nähty yhtenä merkittävänä kasvun esteenä olevana kysymyksenä (Kasvusopimukset). Kutsuseminaarin keskeisenä tavoitteena on tuoda näkökulmia, ratkaisuja ja toimintamalleja maanomistusolojen kehittämiseksi.
- Syventyä esimerkkien kautta maanomistusolojen problematiikkaan.
- Edesauttaa eri toimijoiden välistä vuoropuhelua.
- Sitouttaa osapuolet yhteisen ”Asemaseudut kaupunkikehittämisen keskiössä” – tutkimus- ja kehittämisohjelman valmisteluun

Kutsutaan:

- Valtion maanomistajien yhteistyöryhmän jäsenet (ml. VR:n ja Senaattikiinteistöjen edustus, Liikennevirasto, Tekes)
- Asemaseutujen kehittämistoiminnasta vastaavat asiantuntijat (kaupungit ja ministeriöt)
- Kasvusopimuskaupunkien yhdyshenkilöt
- Muita asiantuntijoita: Suomen Kuntaliitto, yliopistojen edustajia, Elyjen ja maakuntien liittojen edustajia

Ohjelma

(11.15 12.00	Lounas) Seminaarin avaus	15.15	”Asemanseudut kaupunkikehittämisen keskiössä” - tutkimus- ja kehittämisohjelman esittely <i>Ari Hynynen TTY / Jari Kolehmainen SENTE</i>
12.10	Asemanseutujen tulevaisuuden kehityssuunnat alustava varaus <i>Kimmo Ylä-Anttila (arkkitehti, TkT, Arkkitehdit MY-Oy)</i>		Keskustelu, palaute ja kommentointi
12.40	Ajankohtaisia esimerkkejä Asemanseutujen sopimuksista ja maanomistuksen kehittämistarpeista <i>1. Case asemanseutu (edistynyt) 2. Case asemanseutu (käynnistynyt) 3. Case asemanseutu (alkuvaiheessa)</i>	15.45	Tilaisuuden yhteenveto ja jatkotoimet
13.40	Näkökulmat, ratkaisut ja toimintamallit maanomistuksen kehittämiseksi (paneeli) <i>LVM/LIVI VR Senaatti-kiinteistöt Tekes Maakunnan liitto Kaupungin edustaja muita</i>	16.00	Päätös
14.45	keskustelu (kahvit)		

Kokemuksia rakennemallityöprosesseista

Vaasan
kaupunkiseudun
rakennemalli 2040

Jyväskylän seudun
rakennemalli 20X0

Kuopion
toiminnallisen
kaupunkiseudun
rakennemalli 2030

Elämänlaatu 2040
Pietarsaaren seudun rakennemalli
Suunnittelusta jatkuvaan seurantaan

MAL-VERKOSTON V. 2015 YKSI PAINOPISTE

Palveluverkkojen kehittäminen – kysymys kaikkiin kuntalaisiin vaikuttavasta asiasta

Eri alueilla tarvitaan entistä enemmän yhteistä seudullista näkemystä miten palveluverkkoa tulevaisuudessa kehitetään huomioiden mm.

- muuttuvat palvelutarpeet
- toimintaympäristön muutokset sekä
- määrälliset ja laadulliset muutosvaatimukset (esim. lainsäädännön tarpeet)
- asiakasnäkökulmat
- tasavertainen tarjonta
- palveluiden tavoitettavuus ja saavutettavuus
- se tosiasia että palveluverkko on keskeinen osa yhdyskuntarakennetta ja joka vaikuttaa yhdyskuntarakenteeseen ja arjen sujuvuuteen

= > TARVITTAISIIN suunnittelijoille ja päätöksentekijöille uusia työvälineitä systemaattiseen palveluverkon suunnitteluun ja palvelutarpeiden tunnistamiseen ja ennustamiseen sekä kustannusten arviointiin ja maankäytön ohjaamiseen.

Kk	Ohryt	Verkoston yhteiset seminaarit ja työpajat	Seutusparraus
Tammi	Sähköpostikokous: TTS 2014, ajalla 16.-22.1.2014		Vaasan seudun elinvoimastrategian käynnistyseseminaari 30.1.2014, Vaasa
Helmi			<ul style="list-style-type: none"> Yritysvuorovaikutus, Kotkan Haminan seutu, työpaja 13.2. Seinäjoki SmartStation I, 18.2.14, (MAL-koordinaatio osallistuu)
Maalis	Ohryn kokous 12.3.2014, Kuntatalo, HKI Sähköpostikokous: hankerahoitus 24.2.-8.3.14		<ul style="list-style-type: none"> Lahden seudun neuvottelut Mal-yhteistyöstä, tapaaminen Lahdessa 18.3.14
Huhti	Harjoittelijan valinta, neuvottelut ohryn pj:n kanssa 23.4.14		<ul style="list-style-type: none"> lisalmen rakennemalli- ja kuntayhteistyökokous 8.4.2014
Touko		<ul style="list-style-type: none"> Asemanseudut keskellä kaupunkia, vertaistyöpaja, 14.5.14, Scandic TampereStation Maankäyttö kylissä: seminaari, Maapaikka-jatkotapaaminen ja kyläekskursio Salossa to 22.5.14. MAL-verkosto ja Kylien Salo-hanke. 	<ul style="list-style-type: none"> Lahden alueen kuntarakennetyö, seminaari pe 9.5.2014 Lahdessa, alustus (Kati-Jasmin K) ja Salon esimerkki (Jarmo Heimo, Salo)
Kesä	Ohryn kokous 3.6.2014, VM, Hki	<ul style="list-style-type: none"> Täydennysrakentaminen (yhdessä Asuinalueiden kehittämisohjelman kanssa/ ARA), 28.5.2014, Hotel Arthur, HKI. 	<ul style="list-style-type: none"> Seinäjoki SmartStation II, 2.6.14, (MAL-koordinaatio osallistuu)
Heinä- Elo			<ul style="list-style-type: none"> MAL-asiat kuntarakenneselvityksessä, Pietarsaaren seutu 21.8.2014, 13-16

kk	Ohryt, valtiokumppanit	Yhteiset työpajat, seminaarit, hankkeet	Seutusparraus
Syys	Kaupunkifoorumi ti-ke 23.-24.9.14, HHT-käytävä, Asemanseudut Ohryn kokous ti 16.9.2014, HSL	<ul style="list-style-type: none"> MAL-aiesopimusselvitys valmistuu, harjoittelijan kausi päättyy, raportin julkistus (syyskuu 2014) 	<ul style="list-style-type: none"> Smart Station työpaja III, to 25.9.2014, Seinäjoki Joensuun seudun yhdyskuntarakenteen kehittäminen (osana vaihe-mk:ta), Työpaja 29.9.2014, Jns
Loka	MAL-aiesopimusten jatkotyöpaja , 30.10.14 VM, Mariankatu, Hki → siirtyy tammikuulle 2015!	<ul style="list-style-type: none"> Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmat Suomessa työpaja, ke 8.10.2014, Motiva & MAL-verkosto, seudut, Ravintola Pääposti, Hki, 11-16 MAL-verkoston MAL-aiesopimus- ja Kasvusopimusmenettelyn työpaja valtiolle ja seuduille 2.10.2014, Säätytalo Hki 	<ul style="list-style-type: none"> Tampereen kaupunkiseudun asuntopolitiikka, ma 6.10.2014 (MASTO-työryhmän kehittämiskokous klo 12-16)
Marras	Ohryn kokous, pe 28.11.2014 Kuntatalo	<ul style="list-style-type: none"> JULMA-hankkeen aloituspalaveri Aalto-yliopisto, Otaniemi 14.11.2014 	<ul style="list-style-type: none"> Porin sähköinen rakennemalli, ke 5.11.2014 (KARMA-ryhmän kokous) lisalmen palveluasumisen sparraus 20.11.2014, tyhjenevät sairaalakiinteistöt, palvelutarveselvitykset
Joulu	TTS 2015	<ul style="list-style-type: none"> Asemanseutujen kehittäminen kaupunkien keskustoissa, hajautunut maanomistus, seminaari/ työpaja (siirtynee v. 2015?) <i>Palveluverkkojen kehittäminen; seminaari, työpaja tai workshop seuduille</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Oulun seudun MALPE-aiesopimuksen jatkotyöpaja 11.12.2014 Kaupunkikeskustojen elinvoimaisuus, Kouvola 2.12.14 Viiraamo
Vuodelle 2015 siirtyvät		<ul style="list-style-type: none"> Seudullisen raideliikenteen (lähijuna, ratikka) kehittämiskysymykset suurilla kaupunkiseuduilla, erityiskysymyksenä Helsingin seutu (v. 2015) <i>Kuntaliitosseutujen rakenneseminaari? (v. 2015?)</i> 	

Punainen merkintä: aktiivisessa valmistelussa, **lihavoidut: melkein valmiita**, violetti: pohdittavana

Painopisteitten mukaiset työpajat ja seminaarit v. 2015

I MAL(PE)-aiesopimusmenettelyn ja sen jatkumisen tukeminen

→ Sopimismenettelytapaaminen, uuden kierroksen tuki; JULMA hankepajat

II Asemanseutujen kehityshankkeiden yhteistyön edistäminen

→ Asemanseutujen maanomistus ja etenemispolut/ työpaja valtio-osapuolelle ja seuduille

→ Jäsenseutujen yhteiset raideliikenteen asemapaikkojen ja asemanseutujen kehittämistyöpajat

III Kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelun edistäminen

→ SUMP-prosessien tuki ja kv-oppimisen mallit; ENDURANCE työpajat

IV Yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ratkaisut ja keskus-palveluverkon kehityskuva

→ Yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ohjaus kaupunkiseuduilla: RASUt, ydinkaupunkiseudut maakuntakaavoissa, yhdessä tehtävät yleiskaavat, MATO-ohjelmat, KymppiR ja Kymppi-Moni

→ Kaupunkiseutujen keskus-palveluverkon kehitystyö, SYKE-pajat

V Yhteiskuntavastuullisen asuntopolitiikan kehitystyö

→ Seutujen uudenlaisen asuntopolitiikan tukeminen, kohtuuhintainen asuminen ja asuntotuotannon vyöhykkeet; ARA, UML

Yhteenveto

Verkoston toiminta ja rahoitus jatkuu vuonna 2015. Ohjausryhmä on keskustellut verkoston toiminnan ja rahoituksen tulevaisuudesta. On todettu, että verkosto on jäsenilleen kannattava työkalu ja tarpeellinen myös jatkossa.

Kokouksissa linjattiin mm. seuraavaa: ”Verkoston jatkaminen on tärkeää kaupunkipolitiikan perusteluihin viitaten ja jatkolle on olemassa sekä valtion että kaupunkiseutujen intressit”.